

Sygn. akt. I.C. 1493/13

Dnia 27 maja 2015 r.

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący : SSO Maria Tokarz

Protokolant : starszy sekr. sąd. Agata Kasalik

po rozpoznaniu w dniu 22 maja 2015 r. w Nowym Sączu

sprawy z powództwa powoda (pozwanego wzajemnego) G. P. (1)

przeciwko pozwanej (powódce wzajemnej) D. C. (1)

o zapłatę

I. Zasądza od powoda (pozwanego wzajemnego) G. P. (1) na rzecz pozwanej (powódki wzajemnej) D. C. (1) kwotę 38.737,85 zł (trzydzieści osiem tysięcy siedemset trzydzieści siedem złotych 85/100) z odsetkami ustawowymi od dnia 22 listopada 2014 r. do dnia zapłaty;

II. Oddala w całości powództwo powoda (pozwanego wzajemnego) G. P. (1);

III. Oddala w pozostałej części powództwo pozwanej (powódki wzajemnej) D. C. (1);

IV. Zasądza od powoda (pozwanego wzajemnego) G. P. (1) na rzecz pozwanej (powódki wzajemnej) D. C. (1) kwotę 2.437 zł (dwa tysiące czterysta trzydzieści siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania;

V. Przyznaje adwokatowi M. P. (1) ze środków Skarbu Państwa kwotę 2.952 zł w tym Vat tytułem kosztów zastępstwa procesowego udzielonego powodowi (pozwanemu wzajemnemu) G. P. (1) z urzędu.

Sygn. akt IC 1493/14

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 27.05.2014 roku

Pozwem inicjującym przedmiotowe postępowanie powód G. P. (1) domagał się zasądzenia od pozwanej D. C. (1) kwoty 90.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami licznymi od dnia 22.10.2014 roku do dnia zapłaty (k. 1-3).

Motywuując swoje żądanie powód podniósł, że zawarł z pozwaną w dniu 6.09.2011 roku ustną umowę pożyczki na kwotę 90.000 zł. Przedmiot pożyczki został wydany w dniu 9.11.2011 roku. Strony nie określiły terminu zwrotu pożyczki. Powód podał również, że pozwana od 1996 roku pozostawała w nieformalnym związku partnerskim z jego ojcem C. P., który zmarł w 2012 rok. Z tegoż związku pochodzi małoletnia A. P. (1), siostra przyrodnia powoda. Do chwili śmierci C. P. strony łączyły poprawne relacje. Dlatego darząc pozwaną zaufaniem powód udzielił jej pożyczki w kwocie 90.000 zł, ale pozwana nie podała mu na jaki cel zamierza ją przeznaczyć. Kwotę 90.000 zł powód otrzymał od ojca na ślub i koszty utrzymania. Zmarły jako udziałowiec spółki (...), był osobą majątną. Po jego śmierci relacje między stronami się pogorszyły z przyczyn finansowych. W skład masy spadkowej po zmarłym weszły same pasywa tj. mieszkanie obciążone pożyczką hipoteczną. Majątek ten nabyły dzieci zmarłego z wyłączeniem pozwanej. Powód podał, że wielokrotnie wzywał pozwaną ustnie do zwrotu pożyczki, jednak ta mimo składanych zapewnień nie

uczyniła zadość jego roszczeniu. Dlatego na zasadzie art. 723 kc pismem z dnia 25.08.2014 roku, odebrany przez pozwaną w dniu 2.09.2014 roku wypowiedział jej ustną umowę pożyczki, wzywając do zwrotu pożyczki. Pozwana nie zwróciła kwoty udzielonej pożyczki. Pismem z dnia 3.10.2014 roku pozwana wypowiedziała powodowi inną ustną umowę pożyczki, wzywając go do zwrotu kwoty 138.322,80 zł, przyznając, że między stronami istniały rozliczenia finansowe. Tym samym uprawdopodobniał fakt zawarcia ustnej umowy pożyczki z powodem na kwotę dochodzoną niniejszym pozewem, chcąc następnie dokonać jej potrącenia z rzekomym długiem po stronie powoda. Powód powołał się też na rygor ad probationem, tj. ograniczone możliwości dowodzenia faktu dokonania czynności prawnej, która nie została zawarta w formie pisemnej. Powód znaczył, że ograniczenia tego nie stosuje się gdy fakt dokonania czynności prawnej jest uprawdopodobniony za pomocą pisma. Przyjmuje się bowiem, że początkiem dowodu na piśmie, czyli dokumentem wskazującym, iż czynność prawna została dokonana, może być każdy dokument, którego treść bezpośrednio lub pośrednio wskazuje na fakt dokonania czynności prawnej. Według powoda potwierdzeniem zawarcia ustnej umowy pożyczki na kwotę 90.000 zł jest dokument złożenia dyspozycji przelewu na kwotę 90.000 zł.

Pozwana D. C. (1) w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa G. P. (1) w całości. Wniosła też powództwo wzajemne, domagając się zasądzenia od G. P. (1) (pozwanego wzajemnego) kwoty 48.322,80 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 22.11.2014 r do dnia zapłaty oraz zasądzenia od powoda (pozwanego wzajemnego) na jej rzecz kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa prawnego wg norm przepisanych (k.18-19). Pozwana (powódka wzajemna) potrąciła też przysługującą jej względem powoda (pozwanego wzajemnego) wierzytelność w wysokości 138.322,80 zł z wierzytelnością przysługującą G. P. (1) względem niej w wysokości 90.000 zł, dochodzoną w tym postępowaniu. D. C. (1) podniosła zarzut potrącenia.

Uzasadniając swoje stanowisko D. C. (1) przyznała, że G. P. (1) w wykonaniu ustnej umowy pożyczki wykonał w dniu 9.11.2011 roku przelew kwoty 90.000 zł na jej rachunek bankowy. Po tej dacie jednak w okresie od 2012 do 2014 strony zawarły kilka innych ustnych umów pożyczek, na podstawie których powódka wzajemna pożyczyła pozwanemu wzajemnemu kwotę 138.322,80 zł łącznie, przy czym kwota 129.731,55 zł została w dniu 9.01.2012 roku na polecenie G. P. (1) przekazana bezpośrednio z jej rachunku bankowego na rachunek bankowy (...) Bank (...) S.A. tytułem spłaty zaciągniętego przez powoda (pozwanego wzajemnego) kredytu bankowego nr (...). Natomiast kwota w łącznej wysokości 8.091,25 zł była sukcesywnie przekazywana przez pozwaną (powódkę wzajemną) na polecenie powoda (pozwanego wzajemnego) z jej rachunku bankowego na rachunek bankowy banku (...) S.A. z przeznaczeniem na spłatę należnych od powoda rat pożyczki hipotecznej nr (...). G. P. (1) jest bowiem jednym ze współspadkobierców po zmarłym w dniu 22.07.2012 roku C. P. i obciąża go część wchodzącego w skład spadku długu spadkowego. Dodatkowo D. C. (1) w 2013 roku na podstawie umowy zawartej we wszystkich spadkobiercami dokonała podziału wchodzącego w skład spadku po C. P. lokalu mieszkalnego na trzy lokale mieszkalne. Łączny koszt tego podziału wyniósł 1500 zł. Według ustaleń powód miał zwrócić z tego tytułu 500 zł. D. C. (1) zaznaczyła, że wielokrotnie próbowała wyjaśnić G. P. (1), że pożyczka jakiej jej udzielił w listopadzie 2011 roku została przez nią spłacona w styczniu 2012 roku, a oprócz tego pożyczyła mu jeszcze kilkadziesiąt tysięcy złotych na pokrycie jego różnego rodzaju zobowiązań. Wobec faktu, że strony nie ustaliły terminów spłaty umów pożyczek, pozwana stosownie do treści art. 723 kc. wypowiedziała te umowy, dając G. P. (1) 6-tygodniowy termin na spłatę. Wskutek dokonanego potrącenia wierzytelności stron umorzyły się wzajemnie do wierzytelności niższej. Powództwo G. P. (1) nie zasługuje zatem na uwzględnienie. Co do nie umorzonej części 48.322,80 zł D. C. domaga się zapłaty, składając powództwo wzajemne. Odsetek ustawowych dochodzi od dnia następnego po upływie określonego terminu spłaty.

W odpowiedzi na pozew wzajemny G. P. (1) wniósł o jego oddalenie (k. 48-49), podnosząc zarzut nieistnienia zobowiązania wynikającego z oświadczenia o potrąceniu powódki wzajemnej.

Pozwany wzajemny podkreślił, że powódka wzajemna przyznała, iż otrzymała od niego kwotę 90.000 zł tytułem pożyczki. Pozwany wzajemny zaprzeczył jednocześnie, aby zawierał z powódką wzajemną inne ustne umowy pożyczki. Powódka wzajemna w żaden sposób nie udowodniła faktu udzielenia mu pożyczek, stąd niedopuszczalne jest prowadzenie dowodu z przesłuchania stron na fakt dokonania tych czynności- art. 74 par 1 k.c. Powódka wzajemna nie wykazała aby przekazywanie kwot na konta bankowe, które nie należały do niego następowało w ramach zawartych umów pożyczek. Postępowanie dowodowe w świetle art. 720 kc. powinno zostać ograniczone do dowodów

z dokumentów. Samo przekazanie środków pieniężnych stanowi tylko czynność faktyczną, a dokonanie czynności prawnej zawarcie umów pożyczek nie wynika z przedłożonych przez D. C. (1) przelewów. Nie przedstawiono umowy, zapisku prywatnego. Z przedłożonych przelewów wynika jedynie, że D. C. (1) przelewała środki pieniężne na konta bankowe tytułem spłaty zasięgniętego kredytu przez G. P. (1) oraz z przeznaczeniem na spłatę rat pożyczki hipotecznej. O tytule prawnym pożyczek nie ma mowy. Powód (pozwany wzajemny) zaznaczył, że zaciągnął kredyt w (...) Banku na prośbę ojca i kwota ta miała być przez niego spłacona bezpośrednio do banku. Z uwagi na chorobę ojca i niemoc realizowania samodzielnie swoich zobowiązań, przelew zrealizowała D. C. (1), a przelane środki pieniężne nie stanowiły jej własności. Gdyby D. C. (1) istotnie chciała udzielić pożyczki G. P. (1) zapewne zaznaczyłaby to w tytule przelewu. W przypadku spłaty rat pożyczki hipotecznej G. P. (1) zaznaczył, że małoletnia A. P. (1) córka D. C. (1) jest zobowiązana do spłaty długów spadkowych po zmarłym ojcu C. P.. Dług ten był spłacany przez D. C. (1) do momentu wytoczenia przedmiotowej sprawy.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Znajomość stron wynika ze związku konkubenckiego jaki trwał przez wiele lat między C. P.- ojcem G. P. (1) a pozwaną (powódką wzajemną) D. C. (1). Ze związku tego pochodzi małoletnia A. P. (1), siostra przyrodnia G. P. (1). Z wcześniejszego związku małżeńskiego C. P. posiadał troje dzieci, dwóch synów G. i M. P. (2) i córkę A. P. (2).

(dowód: zeznania pozwanej (powódki wzajemnej) D. C. (1) k. 60 0:35:40, częściowo zeznania powoda (pozwanego wzajemnego) G. P. (1) k. 59-60 0:13:10)

Pozwana (powódka wzajemna) pracowała w firmie prowadzonej przez (...) sp. z o.o., w której był jedynym współnikiem i udziałowcem. C. P. był osobą zamożną. Zakupił nieruchomość w N., która faktycznie składała się z trzech lokali mieszkalnych. Jeden z tych lokali zajmował wraz z D. C. (1) i córką, a drugi zajmował powód (pozwany wzajemny) G. P. (1). Lokale te nie były wydzielane prawnie jako lokale odrębne. W związku z prowadzoną działalnością gospodarczą C. P. zaciągnął kredyt bankowy na kwotę 200.000 zł, pod zabezpieczenie hipoteczne tej nieruchomości. W 2010 roku C. P. zachorował na nowotwór. Relacje rodzinne stron do jego śmierci układały się prawidłowo. Strony sobie wzajemnie pomagały, mogły liczyć na wzajemne wsparcie. W dniu 12.07.2012 roku C. P. zmarł.

(dowód: zeznania pozwanej (powódki wzajemnej) D. C. (1) k. 60 0:35:40, częściowo zeznania powoda (pozwanego wzajemnego) G. P. (1) k. 59-60 0:13:10)

Przed śmiercią w dniu 29.09.2011 roku C. P. sprzedał swojej konkubinie D. C. 460 udziałów w spółce (...)” za kwotę 200.000 zł. Umowa ta jest przedmiotem innego postępowania sądowego do sygn. IC 1037/14 o stwierdzenie nieważności tej umowy, z uwagi na stan świadomości C. P., którą zainicjował G. P. (1).

(dowód: umowa sprzedaży udziałów k. 53-55, częściowo zeznania powoda (pozwanego wzajemnego) G. P. (1) k. 59-60 0:13:10)

Pozwana (powódka wzajemna) D. C. (3) po objęciu wszystkich udziałów w w/w spółce zajęła się prowadzeniem jej działalności. Kondycja finansowa spółki nie była dobra. D. C. (1) stawiała do przetargów na roboty budowlane. Brakowało jej jednak środków na realizację wygranego przetargu, dlatego zwróciła się z prośbą o udzielenie pożyczki do powoda (pozwanego wzajemnego) G. P. (1). Wyjaśniła mu okoliczności swojej sytuacji i cel, na który chciała pożyczyć pieniądze. Obiecała zwrócić pieniądze, po uzyskaniu zapłaty za roboty budowlane.

(dowód: zeznania pozwanej (powódki wzajemnej) D. C. (1) k. 60 0:35:40)

Powód (pozwany wzajemny) zgodził się udzielić w formie ustnej pozwanej (powódce wzajemnej) pożyczki w kwocie 90.000 zł, bez oznaczenia terminu zwrotu i odsetek.

(okoliczność niesporna)

W dniu 9.11.2011 roku powód (pozwany wzajemny) G. P. (1) przelał na rachunek bankowy pozwanej (powódki wzajemnej) kwotę 90.000 zł.

(dowód: potwierdzenie złożenia dyspozycji przelewu k. 9)

W dniu 27.12.2011 roku na koncie (...) spółki (...) istniało saldo ujemne na kwotę 449.749,89 zł. W dniu 27.12.2011 roku wpłynęła jednak na to konto kwota 892.540,37 zł z tytułu zapłaty za wykonane roboty budowlane.

(dowód: wyciąg z konta bankowego (...) sp. z o.o. k. 52)

Powód (pozwany wzajemny) zwrócił się do pozwanej (powódki wzajemnej) o pomoc przy spłacie kredytu, który zaciągnął w kwocie ponad 100.000 zł na początku 2012 roku. Poprosił o udzielenie pożyczki na spłatę tego kredytu. D. C. (1) postanowiła mu pomoc, gdyż funkcjonowali wówczas jak w rodzinie. Nie spisali pisemnej umowy pożyczki. G. P. obiecał, że zwróci pożyczone środki gdy poprawi się jego sytuacja finansowa.

(dowód: zeznania pozwanej -powódki wzajemnej D. C. (1) k. 60 0:35:40, częściowo zeznania powoda (pozwanego wzajemnego) G. P. (1) k. 59-60 0:13:10)

W dniu 9.01.2012 roku D. C. (1) dokonała przelewu kwoty 129.731,55 zł na rachunek bankowy w (...) Banku (...) S.A. tytułem spłaty kredytu nr (...) G. P. (1). Środki te posiadała z dochodów spółki tj. wynagrodzenia za wykonane prace budowlane.

(dowód: potwierdzenie przyjęcia przelewu do realizacji k. 24, zeznania pozwanej (powódki wzajemnej) D. C. (1) k. 60 0:35:40)

Spadek po C. P. na mocy ustawy odziedziczyło 4 dzieci tj. G. P. (1), M. P. (2), A. P. (2) i A. P. (1). W skład masy spadkowej weszła obciążona hipotecznie nieruchomość. Na podstawie ugody z bankiem spadkobiercy po C. P. zobowiązali się spłacać kredyt hipoteczny. Według ustaleń między spadkobiercami zobowiązali się oni do spłat rat każdy po 1/4. Obowiązek spłaty rat kredytu przejęła jednak na siebie w całości D. C. (1), która dokonała wpłat na rachunek Banku (...) S.A. na rachunek C. P. nr (...) celem spłaty raty kredytu mieszkaniowego: w dniu 22.07.2014 roku na kwotę 2.200 zł, 16.08.2013 r. na kwotę 15.900 zł, w dniu 26.08.2014 roku na kwotę 2150 zł, 24.12.2013 r. na kwotę 1500 zł, 24.06.2014 r. na kwotę 2.200 zł, 23.01.2014 r. na kwotę 1500 zł, w dniu 25.02.2014 r. na kwotę 1500 zł, 25.03.2014 roku na kwotę 1500 zł. Od zainicjowania przez G. P. tej sprawy, D. C. (1) uiszcza raty kredytu ale tylko za troje spadkobierców, z wyłączeniem G. P..

Dział spadku po C. P. nie został przeprowadzony. Nie doszło również do zniesienia współwłasności nieruchomości wchodzącej w skład masy spadkowej.

(dowód: potwierdzenia operacji bankowych k. 24-33, zeznania pozwanej (powódki wzajemnej) D. C. (1) k. 60 0:35:40, częściowo zeznania powoda (pozwanego wzajemnego) G. P. (1) k. 59-60 0:13:10)

Za projekt podziału fizycznego lokalu mieszkalnego na trzy lokale mieszkalne D. C. (1) zapłaciła, w dniu 26.06.2013 roku kwotę 500 zł, a w dniu 26.08.2013 roku kwotę 1000 zł.

(dowód: rachunek nr (...) k. 34, rachunek nr (...) k. 35)

Pismem z dnia 25.08.2014 roku powód (pozwany wzajemny) G. P. (1) zastępowany przez profesjonalnego pełnomocnika wypowiedział pozwanej (powódce wzajemnej) D. C. (1) ustną umowę pożyczki zawartą w dniu 6.09.2011 roku i wezwał ją do zwrotu tej kwoty, przekazanej w dniu 9.11.2011 roku w terminie 6 tygodni od otrzymania tego wezwania. Pozwana (powódka wzajemna) D. C. (1) odebrała w/w pismo w dniu 2.09.2014 roku.

(dowód: list adwokacji z dnia 25.08.2014 roku k. 4, dowody nadania i odbioru k. 5-6)

Pozwana (powódka wzajemna) D. C. (1) w piśmie z dnia 3.10.2014 roku przypomniała powodowi (pozwanemu wzajemnemu) o fakcie zawarcia w styczniu 2012 roku pożyczki na kwotę 129.731,55 zł oraz zawarciu na podstawie innych ustnych umów pożyczki na kwotę 8.591,25 zł, które powód przeznaczył na uregulowanie przypadającej na jego część pożyczki hipotecznej stanowiącej dług spadkowy po zmarłym C. P.. Pozwana (powódka wzajemna) D. C. (1) wypowiedziała powodowi (pozwanemu wzajemnemu) te umowy pożyczki wzywając go do zwrotu w terminie 6 tygodni od dnia otrzymania tego pisma łącznej kwoty 138.322,80 zł. Pismo to G. P. (1) odebrał w dniu 10.10.2014 roku.

(dowód: list adwokacji z dnia 3.10.2014 roku k.7 i k. 36, dowody nadania i odbioru k. 37-38, pełnomocnictwo k. 8)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie przedłożonych przez strony dokumentów, a to: wyciągów z rachunków bankowych, potwierdzeń, przelewów i operacji bankowych, umowy sprzedaży udziałów, rachunków za sporządzenie podziału lokalu mieszkalnego na trzy lokale mieszkalne. Dokumenty te nie były kwestionowane przez strony.

Ustaleń faktycznych w szczególności tych dotyczących zawarcia przez strony dwóch umów pożyczek Sąd dokonał w oparciu o potwierdzenia przelewów kwoty 90.000 zł z rachunku bankowego powoda (pozwanego wzajemnego) na rachunek bankowy pozwanej (powódki wzajemnej), oraz kwoty 129.731,55 zł z rachunku bankowego pozwanej (powódki wzajemnej) na rachunek banku, celem spłaty kredytu zaciągniętego przez G. P. (1). Okoliczności wzajemnego udzielania pożyczek, warunków towarzyszących zawarciu umów pożyczek, przyczyn dla jakich dokonano w/w przelewów bankowych, jak i samą treść pożyczek Sąd ustalił na podstawie zeznań stron, mimo sprzeciwu G. P. (1) powołującego się na treść art. 74 kc i 246 kpc.

Odnosząc się do zastrzeżenia powoda (pozwanego wzajemnego) należało dokonać oceny czy w okolicznościach niniejszej sprawy fakt zawarcia czynności prawnej został uprawdopodobniony na piśmie. Sąd miał na uwadze treść art. 720 § 2 k.c. w świetle którego, niezachowanie formy pisemnej dla umowy pożyczki, której wartość przenosi pięćset złotych skutkuje ograniczeniami dowodowymi z art. 74 § 1 k.c. Zawarcie umów pożyczek zdaniem Sądu zostało jednak uprawdopodobnione wydrukami w/w operacji bankowych, co w ocenie Sądu stanowi tzw. początek dowodu na piśmie, tj. fakt dokonania czynności prawnej został uprawdopodobniony za pomocą pisma. Początkiem dowodu na piśmie, czyli dokumentem wykazującym, iż czynność została dokonana, może być każdy dokument, którego treść bezpośrednio lub pośrednio wskazuje na fakt dokonania czynności. Nie jest konieczne, aby pismo to pochodziło od strony, przeciwko której taki dowód będzie prowadzony, ani też aby było podpisane przez jedną ze stron. Może to być dokument prywatny albo urzędowy, wystarczy list, dowód wpłaty, wycinek prasowy, wydruk komputerowy, telefaksowy, telegram itp. (wyr. SN z dnia 29 września 2004 r., II CK 527/03, Lex nr 174143). Tut. Sąd podziela poglądy i doktryny i orzecznictwa, że pismo o którym mowa w art. 74 § 2 k.c. ma stwarzać podstawy do przypuszczeń, że czynność nastąpiła, a fakt jej podjęcia ma być dopiero udowodniony zeznaniami świadków i stron. Do uprawdopodobnienia faktu dokonania czynności prawnej posłużyć może jakikolwiek i sporządzony przez kogokolwiek pisemny dokument, którego treść uzasadnia prawdopodobieństwo zaistnienia czynności prawnej, choć faktu takiego on nie stwierdza. Przedłożone potwierdzenia operacji bankowych zostały przez Sąd uznane za taki dokument w rozumieniu art. 74 k.c., który otwiera drogę do kontynuowania postępowania dowodowego.

Zeznania pozwanej (powódki wzajemnej) D. C. (1) Sąd poczytał jako wiarygodne. Zdaniem Sądu zeznania D. C. nie były dotknięte wewnętrznymi sprzecznościami. Stanowiły chronologiczny i pełny obraz relacji rodzinnych i przepływów finansowych między stronami. D. C. uczciwie przyznała się do pobrania tytułem pożyczki od G. P. kwoty 90.000 zł. Logicznie i przekonująco opisała okoliczności towarzyszące zawarciu umowy pożyczki na kwotę 90.000 zł oraz na kwotę 129.731,55 zł, z umiejscowieniem tych umów w czasie. Dokładnie opisała też skąd pochodziły środki na udzielnie pożyczki G. P. w kwocie 129.731,55 zł.

Zeznania powoda (pozwanego wzajemnego) G. P. (1) Sąd uznał za wiarygodne jedynie częściowo. Powód prawdziwie opisał okoliczności relacji jakie łączyły strony do momentu śmierci ojca. Zeznania powoda dotyczące okoliczności spłaty przez D. C. (1) jego kredytu bankowego, przelewem z dnia 9.01.2012 roku na kwotę 129.731,55 zł. Sąd uznał za niewiarygodne. G. P. wypierał się pożyczania od D. C. tej kwoty. Nie potrafił jednak przedstawić logicznego

ciągu wydarzeń, który doprowadził do wykonania tego przelewu przez D. C. (1). Ograniczył się jedynie do podania przybliżonej kwoty tego kredytu, nie przedstawił jej treści. Nie potrafił też podać celu w jakim ojciec pragnął, aby zaciągnął kredyt, który następnie miał za niego spłacić. Te zeznania G. P. budzą poważne wątpliwości biorąc pod uwagę czasokres zaciągnięcia i spłaty tego kredytu. Ojciec G. P. nie był już wówczas udziałowcem spółki (...). Nawet jeśli prowadził wtedy wspólnie z D. C. (1) interesy w tej spółce to pod koniec 2011 roku i z początkiem 2012 roku firma ta posiadała spory dochód w kwocie ponad 400.000 zł po odliczeniu zobowiązań. C. P. nie miał zatem wówczas żadnej potrzeby pożyczania dodatkowej gotówki. Zeznania G.P. w tej kwestii pozostają zatem odosobnione i nielogiczne. Ponadto swoje zeznania dotyczące przekazania przez ojca pieniędzy D. C. na spłatę tego kredytu G. P. opierał tylko na własnych domysłach i przypuszczeniach. Nie prowadził rozmów w tym temacie z C. P.. To dodatkowo podważa wiarygodność G. P. (1). G. P. niewiarygodnie przedstawił także okoliczności zawarcia umowy pożyczki na kwotę 90.000 zł. Nie potrafił precyzyjnie wyjaśnić skąd wzięło się dwu miesięczne opóźnienie w przekazaniu kwoty pożyczki. Nieprawdziwie opisał też, że nie znał celu przeznaczenia kwoty udzielonej pożyczki. Przy tak dużej kwocie wątpliwym jest, aby G. P. nie dopytywał D. C. na co potrzebuje gotówki, tym bardziej że znał kondycję finansową ojca i firmy (...).

Sąd pominął dowód z akt IC 1037/14 z uwagi na cofnięcie tego dowodu przez powoda (pozwanego wzajemnego).

Sąd zważył co następuje:

Powództwo główne nie zasługuje na uwzględnienie. Uwzględnieniu częściowemu podlega powództwo wzajemne.

Na mocy art. 720 § 1 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Umowa pożyczki, której wartość przenosi pięćset złotych, powinna być stwierdzona pismem (§ 2).

W niniejszej sprawie nie budzi wątpliwości okoliczność, że strony procesu zawarły ustną umowę pożyczki, mocą której G. P. pożyczył D. C. kwotę 90.000 zł. Okoliczność ta nie była sporna między stronami. Strony tej ustnej umowy pożyczki nie oznaczyły terminu zwrotu pożyczki, zatem powód (pozwany wzajemny) G.P. stosownie do treści art. 723 k.c. wypowiedział D. C. tą umowę pożyczki, wyznaczając 6-tygodniowy termin co zwrotu pożyczki. Roszczenie powoda (pozwanego wzajemnego) G. P. stało się wymagalne po upływie 6-tygodni od dnia doręczenia D. C. tego wypowiedzenia tj. w dniu 22.10.2014 roku. Na mocy art. 723 k.c. jeżeli termin zwrotu pożyczki nie jest oznaczony, dłużnik obowiązany jest zwrócić pożyczkę w ciągu sześciu tygodni po wypowiedzeniu przez dającego pożyczkę. W przypadku braku oznaczenia w umowie terminu w jakim przedmiot pożyczki powinien być zwrócony, pożyczkobiorca zobowiązany jest go zwrócić w ciągu sześciu tygodni od wypowiedzenia dokonanego przez dającego pożyczkę. Wypowiedzenie jest natomiast jednostronnym oświadczeniem woli skierowanym do pożyczkobiorcy, w którym pożyczkodawca jednoznacznie żąda zwrotu pożyczki, używając w tym celu zwrotów nie budzących wątpliwości co do ich znaczenia i charakteru. Bezskuteczny upływ terminu zwrotu pożyczki, ustalony w każdy możliwy sposób jest równoznaczny z postawieniem pożyczkobiorcy zarzutu opóźnienia w wykonaniu świadczenia. Okoliczność ta uprawnia pożyczkodawcę do skorzystania z uprawnień wynikających z treści art. 481 kc.

Sporną w tej sprawie było zawarcie umowy pożyczki na kwotę 129.731,55 zł, którą w dniu 9.01.2012 roku D.C. pożyczyla G. P..

W świetle art. 720 § 1 k.c. nie może budzić zastrzeżeń, że występujący z żądaniem zwrotu pożyczki powinien - zgodnie z ogólną zasadą rozkładu ciężaru dowodu w postępowaniu cywilnym wyrażoną w art. 6 k.c. - wykazać zawarcie stosownej umowy i w jej ramach przekazanie pożyczkobiorcy przedmiotu pożyczki. Stosownie do treści art. 6 k.c. strona, która z określonego faktu wywodzi skutki prawne, zobowiązana jest fakt ten udowodnić, a co za tym idzie winna wskazać dowody na potwierdzenie zaistnienia faktu stosownie do treści art. 232 k.p.c. Zgodnie ze stanowiskiem judykatury kodeksowa definicja pożyczki wskazuje, że świadczeniem dającego pożyczkę jest przeniesienie na własność biorącego pożyczkę określonej ilości pieniędzy albo rzeczy oznaczonych co do gatunku i wykonanie tego świadczenia dający pożyczkę powinien udowodnić w procesie cywilnym. Dopiero wówczas zasadne staje się oczekiwanie od biorącego pożyczkę, że udowodni on spełnienie swego świadczenia umownego tj. zwrot pożyczki (wyrok Sądu Apelacyjnego we

Wrocławiu z dnia 17 kwietnia 2012 r., sygn. akt I ACa 285/12). Trzeba też podkreślić, że przepis art. 720 § 2 k.c. wymaga - przy określonej wartości pożyczki - stwierdzenia umowy pismem dla celów dowodowych. Ustawodawca posłużył się określeniem "stwierdzenie pismem", a nie zawarcie umowy w formie pisemnej. Powyższe wskazuje, że chodzi o istnienie pisma stwierdzającego, że umowa została zawarta. Sama umowa może być więc zawarta w formie dowolnej, nawet ustnie, fakt jej zawarcia powinien być natomiast potwierdzony pismem.

Powódka wzajemna D. C. (1) przedłożyła dokument- potwierdzenie przyjęcia przelewu do realizacji k. 24 potwierdzającego w formie pisemnej, że do zawarcia pożyczki doszło. Niezachowanie przewidzianej w art. 720 § 2 k.c. formy pisemnej dla umowy pożyczki, której wartość przenosi pięćset złotych skutkuje ograniczeniami dowodowymi z art. 74 § 1 k.c., o ile nie zajdą okoliczności z art. 74 § 2 k.c. W niniejszej sprawie zostały spełnione przesłanki z art. 74 § 2 k.c. które szczegółowo omówiono przy ocenie materiału dowodowego. Postępowanie dowodowe w niniejszej sprawie oparto zatem na dokumentach uprawdopodobniających udzielenie pożyczki- dokumenty operacji bankowych oraz na zeznaniach stron w przedmiotowej sprawie. Swoimi zeznaniami powódka wzajemna D. C. (1) udowodniła fakt zawarcia kwestionowanej przez G. P. pożyczki. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 17 listopada 2011 r. wydanym w sprawie III CSK 38/11 (Lex nr 1129117) wskazał, że elementy essentialia negotii umowy pożyczki są określone w art. 720 § 1 k.c. Nie oznacza to, że w każdej umowie pożyczki niezbędne jest jednoznaczne i dokładne posłużenie się sformułowaniami, użytymi w tym przepisie. Możliwe jest bowiem ustalanie na podstawie art. 65 § 2 k.c. rzeczywistego znaczenia i woli stron takiej umowy. Już samo określenie umowy jako pożyczka albo stwierdzenie, że określone świadczenie jest przekazywane jako pożyczka może być wystarczające do wyrażenia po stronie pożyczkodawcy obowiązku zwrotu pożyczki.

W przedmiotowej sprawie z zeznań D. C., którym Sąd przypisał walor wiarygodności wynika, że do zawarcia umowy pożyczki na kwotę 129.731,55 zł doszło. Powódka D. C. uczciwie przyznała fakt zawarcia umowy pożyczki na kwotę 90.000 zł, której zwrot rozliczyła, udzielając G. P. spornej pożyczki na kwotę 129.731,55 zł. Do zawarcia tej umowy pożyczki doszło w momencie krytycznym dla G. P., gdy potrzebował pomocy. Sporną kwotę pożyczki D. C. przekazała G. P. z uwagi na dobre relacje rodzinne, bez domagania się pisemnego jej potwierdzenia. Wersja przedstawiona przez G. P. dotycząca celu i spłaty zaciągniętego przez niego kredytu bankowego, na spłatę którego środki przełała D. C. była odosobniona. G. P. poprzestał na swoich twierdzenia opartych jedynie na domysłach sytuacji zmarłego ojca i poleceń jakie wydał. Nie przedstawił dla uzasadnienia swoich twierdzeń chociażby umowy kredytowej, na którą się powoływał. Nie sprostował zatem ciężarowi dowodu wyrażonemu w art. 6 k.c. Tymczasem same zeznania G. P. w tym zakresie Sąd zakwestionował.

Roszczenie o zwrot pożyczki udzielonej przez D. C. G. P. na kwotę 129.731,55 zł, stało się wymagalne w dniu 22.11.2014 roku, po uprzednim wypowiedzeniu przez powódkę wzajemną tej umowy w świetle art. 723 kc. i wyznaczeniu 6-tygodniowego terminu do zwrotu pożyczki.

Co do pozostałych kwot wskazywanych przez powódkę wzajemną jako: pożyczki udzielone G. P. w różnych kwotach na spłatę rat kredytu hipotecznego obciążającego nieruchomości wchodząca w skład masy spadkowej po C. P. oraz na zapłatę rachunku za podział mieszkania na trzy lokale, Sąd uznał, że nie stanowiły one czynności prawnej nazwanej tj. umowy pożyczki. Sama pozwana (powódka wzajemna) D. C. (1) w swoich zeznaniach, opisywała dokonywanie spłat rat kredytu jako wynikających ze wspólnego porozumienia spadkobierców po C. P.. Nie opisywała ich w rozumieniu przepisów o umowie pożyczki. Podkreślała, że wpłacane przez nią pieniądze miały być przedmiotem późniejszych rozliczeń, a wpłat dokonywała z dobroci serca. Wobec powyższego sama forma kwot przekazywanych tytułem spłaty rat kredytu hipotecznego nie odpowiadała treści umowy pożyczki. Nie charakteryzowała się elementami niezbędnymi tej czynności prawnej. Przy wpłacaniu tych sum D. C. nie wyrażała się wobec G. P., że pieniądze te mu pożycza. Za pożyczkę nie można też uznać powinności zwrócenia przez G. P. D. C. kwoty 500 zł z tytułu podziału lokalu. Zdaniem tut. Sądu kwoty wpłacone przez D. C. do banku (...) oraz rozdzielnie rachunku za podział mieszkania na trzy lokale mieszkalne w w/w okolicznościach nie są również wymagalne, gdyż dotyczą zobowiązań wchodzących w skład masy spadkowej, które mogą zostać rozliczone w postępowaniu o dział spadku, a zatem nie mogą zostać skutecznie potrącone.

Zgodnie z art. 498. § 1 kc gdy dwie osoby są jednocześnie względem siebie dłużnikami i wierzycielami, każda z nich może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelności drugiej strony, jeżeli przedmiotem obu wierzytelności są pieniądze lub rzeczy tej samej jakości oznaczone tylko co do gatunku, a obie wierzytelności są wymagalne i mogą być dochodzone przed sądem lub przed innym organem państwowym. Wskutek potrącenia obie wierzytelności umarzają się nawzajem do wysokości wierzytelności niższej -§ 2.

Pozwana- powódka wzajemna D. C. (1) przedstawiła do potrącenia wymagalną wierzytelność pieniężną wobec powoda (pozwanego wzajemnego) w kwocie 129.731,55 zł z zawartej umowy pożyczki. W tym stanie rzeczy wierzytelność powoda-pozwanego wzajemnego wynikająca z umowy pożyczki z listopada 2011 roku na kwotę 90.000 zł uległa kompensacji jako zaliczona na poczet w/w wierzytelności pozwanej (powódki wzajemnej). W wyniku potrącenia wprawdzie żaden z wierzycieli nie otrzymuje efektywnego świadczenia, ale za to zwolniony zostaje z zobowiązania albo całkowicie, albo do wysokości wierzytelności niższej (zob. wyrok SN z dnia 14 czerwca 1974 r., III CRN 395/73, LEX nr 7520; W. Bryl (w:) Kodeks cywilny. Komentarz, t. II, pod red. Z. Resicha, Warszawa 1972, s. 1204; M. Pyziak-Szafnicka (w:) System..., t. 6, s. 1091).

Do kwoty 90.000 zł doliczono jednak odsetki ustawowe za okres od 22.10.2014 do 22.11.2014 roku w kwocie 993,70 według przeliczenia w kalkulatorze internetowym – wydruk k. 61. Sąd uznał bowiem, że potrącenie stało się możliwe dopiero wtedy gdy skutecznie pozwana (powódka wzajemna) D. C. wypowiedziała umowę pożyczki powodowi (pozwanemu wzajemnemu) G. P. na kwotę 129.731,55 zł, a jej wierzytelność stała się wymagalna dopiero w dniu 22.11.2014 roku. Więc istnieje miesiąc czasu, za który należało zapłacić odsetki ustawowe tj. od dnia 22.10.2014 roku, gdy wymagalne stało się roszczenie G. P. (1). Różnica między kwotą 129.731,55 zł, a kwotą 90.993,70 zł, wynosi 38.737,85 zł i taką sumę z powództwa wzajemnego na rzecz D. C. (1) od G. P. (1) zasądzono.

W tym stanie rzeczy orzeczono jak w punkcie I, II i III sentencji wyroku.

Na podstawie art. 481 § 1 k.c. od dnia 22.11.2014 roku, zasądzone zostały ustawowe odsetki od kwoty wyrzeczonej w punkcie III sentencji wyroku, albowiem powódka wzajemna D.C. wykazała, iż jeszcze przed wniesieniem pozwu wzywała pozwanego wzajemnego G. P. do zwrotu pożyczki, ale bezskutecznie.

Koszty postępowania zostały zasądzone w stosunku do uwzględnionych roszczeń w oparciu o art. 100 kpc. Wobec zwolnienia powoda (pozwanego wzajemnego) od kosztów postępowania w całości i przyznania mu pełnomocnika z urzędu, koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w kwocie 2.952 zł pokryje Skarb Państwa stosownie do par 6 pkt 5 w zw. z par 2 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu. Zwolnienie od kosztów sądowych nie zwalnia powoda (pozwanego wzajemnego) od obowiązku zwrotu stronie wygrywającej kosztów zastępstwa prawnego, dlatego Sąd zasądził od niego na rzecz D. C. (1) kwotę 2437 zł w oparciu o 6 pkt 5 cytowanego rozporządzenia wraz z opłatami skarbowymi od pełnomocnictw.